

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnine prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja trislojna petiti-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 221.

V Ljubljani, v sredo 26. septembra 1888.

Letnik XVI.

Deželni zbor kranjski.

(Peta seja, dne 25. septembra.)

(Konec.)

Za Švegeljom se oglasi poslanec Pfeifer, rekoč: Na prvega predgovornika opazke gledé mojega govora pri cesarjevi slavnosti v Krškem dne 18. p. m. imam sledeče odgovoriti: Šolski mladini nisem govoril v nemščini, moj nagovor na šolsko mladino je bil izključno slovenski; nemške odstavke sem v svoj slovenski govor sprejel z ozirom na navzoče oficirje in z ozirom na nekaj drugih gostov slovenskega jezika nezmožnih; tudi sem imel ozirom na odbornike nasprotne stranke, ki me je s slovensko stranko jednoglasno volila županom. Ker sem govoril kot župan obeh strank, me je vodil pri mojem govoru ozir na vse častite odbornike in druge vplivne osebe nasprotne stranke, ki so krški občini naklonjene ne samo z besedo, ampak tudi z denarnimi žrtvami, kar so že mnogokrat dejanjsko pokazale. Poleg ozira na razmere krške občine sem pa tudi pred očmi imel načelo miroljubnosti in sprave, ki vlada sedaj med krškimi občani in katere si ne pustimo nikdar kaliti po nepoklicani roki. (Dobro, dobro!)

Poslanec Dežman se še enkrat oglasi, ali poslanec Šuklje njemu in baronu Švegeljnu vnovič odgovarja ter dokazuje, da sta si v svojih trditvah nasprotna. Konečno prosi, naj slavni zbor odkloni Dežmanov predlog.

V konečni besedi poročevalec Murnik obširno in temeljito pobija točko za točko nasprotnih govornikov in pojasnjava, kako primerna je nova šola domačim potrebam, in da si je nihče ni mogel drugače misliti, kakor s slovenskim učnim jezikom. Da nemščina ni tolikanj potrebna, kakor trdijo nasprotniki, kaže najbolj Idrija, kjer čipke izdelujejo, ne da bi pa dotične delavke dosti nemški znale. Zgodovina umetnosti se na takih zavodih mora učiti, pristavki „eventuelno“ v poročilu nimajo pomena, da se bo risanje le eventuelno učilo, ampak kateri učitelj jo bode sedaj prevzel, da ne bode treba precej prvo leto nastavljeni še enega učitelja.

Konečno zavrača natančevanje, kakor da bi bil deželni odbor napačno poučil hranilnico o tej šoli; on hranilnici ni pisal družega, kakor zahvalo za njeno podporo; vse druge razprave ž njo je imela trgovinska in obrtniška zbornica; ako z napravo nove šole ni zadovoljna, imela bo pri obnem zboru priliko svojo obljubo preklicati. Prepričan je pa, da boste obe narodnosti imeli korist od nove šole.

Po tako hudem ugovarjanju nasprotnikov bi bil človek mislil, da bodo nasprotniki glasovali zoper predloge finančnega odseka, pa so z našimi poslanci vred glasovali za nje, tako, da so bili soglasno sprejeti. Predlog Dežmanov pa je bil zavržen.

Poslanec Dev poroča o cesti skozi Kopačnico, ki je stala 26.440 gld. 7 kr., tako, da se po odbitku do zdaj plačanih 22.000 gld. kaže še nepokriti primanjkljaj 4440 gld. 7 kr., od katerega prevzame vlada znesek 3220 gld. 3 1/2 kr., ako ostalih 1220 gld. 3 1/2 kr. plača dežela. Deželni odbor je tej podnudi pritrđil, pa tudi sklenil, da ta cesta ostane v oskrbovanju deželnega odbora, dokler se kaj družega ne ukrene. Konečno poročevalec v imenu finančnega odseka predlaga:

„Slavni deželni zbor naj to poročilo vzame odobrovaje na znanje in dovoli, da se cesta skozi Kopačnico leta 1889. vzdržuje na ručun deželnega zaklada.“

Ta predlog obvelja brez ugovora.

Dalje poroča isti poslanec o porabi izvanrednega kredita v znesku 12.100 gld. za vinarsko, sadjarsko in poljedelsko šolo na Grmu leta 1887. Porabilo se je: za stavbe 5002 gld. 17 kr., za nakup živine 1567 gld. 37 kr., za nakup gospodarske opreme in orodja 2037 gld. 49 kr., za vinograd 3526 gld. 95 kr. Pri glasovanju se to poročilo in računski zaključek omenjenih stroškov brez ugovora potrdi.

Poslanec baron Švegelj za njim poroča o računskem sklepu muzejskega zaklada za leto 1887. in o proračunu za leto 1889., ter omenja, da se bode muzej odprl 2. decembra in da bode pristop za občinstvo prost ob nedeljah in za učence, ki jih spemljajo učitelji, sicer pa se bode plačevala vstopnina 20 kr. Dohodkov imel je muzej leta 1887

vseh skupaj 4349 gld. 48 1/2 kr., stroškov pa 4558 gld. 76 kr. Vrednost njegova je iznašala 431.194 gld. 33 kr., vrednost Smoletove zapuščine pa 100.918 gld. 38 kr. Potrebščina za leto 1889. iznaša 4146 gld., in ravno toliko izkazano je dohodkov. Konečno se sprejmó naslednji nasveti finančnega odseka:

„1. Računski sklep in proračun muzejskega zaklada se odobrita.

2. Poročilo muzejskega vodstva se jemlje na znanje, čedalje večja pomnožitev zbirk se radostno pozdravlja in vsem prijateljem in pospeševalcem tega zavoda se izreka zahvala deželnega zbora.“

S tem je rešeno tudi letno poročilo § 7., lit. C. o muzejskih zadevah.

Dalje poroča baron Švegelj o povračilu za režijo in hrano v deželnih dobrodelnih zavodih ter v imenu finančnega odseka predlaga:

„Slavni deželni zbor naj torej sklene:

1. Od deželnega odbora, izvršivšega deželnozborni ukrep dne 3. decembra 1887 doseženo znižanje cen za mesna jedila v deželnih dobrodelnih zavodih se vzame na znanje.

2. Deželnemu odboru se naroča, delati na to, da režijni donesek v blaznici na Studencu potem, ko bodo v stari blaznici v Ljubljani oskrbovani umobolni premeščeni na Studenec, znesek 22 kr. za jednega bolnika III. razreda na dan ne preseže.

3. To poročilo izroči se finančnemu odseku v poročanje in nasvetovanje.“

Dr. Bleiweis toplo priporoča te predloge, kazoč na ogromne prihranitve v deželni bolnišnici, in konečno obveljajo vsi trije nasveti brez kake premembe.

Slednjič poroča baron Švegelj o zidanju nove bolnišnice in se soglasno sprejmó naslednji predlogi finančnega odseka:

„1. Deželni zbor se drži svojega sklepa z dne 17. januarija t. l., da se zida nova bolnišnica, sedanja pa proda, ako mestna občina ljubljanska za novo stavbo dovoli zdatno podporo in tudi na vsak drug način podpira izvršitev te stavbe, in ako tudi kranjska hranilnica dovoli izdaten donesek.

2. Deželni zbor priznava potrebo, da se mora

LISTEK.

Dva dni v Benetkah.

II.

5. septembra.

V Korminu nas je čula slovenski govoriti prodajalka sadja. Brž nam je v milodoneči domači besedi jela ponujati vsebino svoje pletenice. Kupili smo radi od nje svežih breskev. Pripovedovala je rojakinja, domá iz Gorenjske, da je bil njen mož železničen čuvaj na Goriškem. Umril je po kratki bolezni zapustivši vdovo z eno hčerko. Da si sirota pridobi nekoliko drobiža, prodaja sadje na korminski postaji. Naj se jej vedno dobro sponaša majhna kupčija!

Onkraj Kormina smo bili že na laški zemlji, po Bismarckovi politiki odtrgani od Avstrije, ki je nekdanj toliko žrtvovala za lombardo-beneško kraljestvo. Dasiravno je junaški nadvojvoda Albreht 24. junija 1866 pri Kustoci takó slavno naklestil močnejšo armado Viktor-Emanuelovo in mesec

pozneje admiral Tegetthoff pri otoku Visu popolnoma razbil ponosno brodovje laško in ovenčal se s slavo kakor nobeden pomorski poveljnik tega stoletja razven Angleža Nelsona, morala je vendar Avstrija odstopiti Benečijo in pripoznati kraljestvo zedinjene Italije. Škoda za rajsko zemljo lombardo-beneško, čeravno ni Avstriji donášala dobička. „O Italija — dejal je star Kranjec — koliko denarjev si nam pogoltnila, koliko slovenske krvi popila!“

Peljali smo se od Gorice dalje vseskozi po gladki, nepregledni ravani, le sem pa tam pretrgani po večjih rekah, hitečih proti morskim obálom. Po dolgih, železnih mostovih smo drčali čez reki Piave, Tagliamento in druge manjše potoke. Prvi dve imate široki, razorani strugi. Spomladi, ko se taja sneg in led po bližnjih planinah, ki ob severozahodni meji opasujejo laško ozemlje, morajo te reke ogromne množine vode valiti proti morju.

Urno jo je pobiral vlak po Furlaniji. Mimo manjših postaj se pripeljemo do postaje Videm (Udine), od katere se odceplje stranska proga na Pontebo. Videm je stolno mesto Furlanije, blizo take velikosti kot naša bela Ljubljana. V sredi

mesta se dviguje prijazen grič, vrh katerega čepi utrjen grad. Mesto ima neki mnogo lepih cerkev in palač ter lep „campo santo“ (pokopališče). Ko je l. 1848. izbruhnila v Benetkah vstaja zoper gospodstvo avstrijsko, je začela tudi Videmčane srbeti koža. Spuntajo se in zapodé majhno posadko iz mesta. Čez malo tednov se vrne pred mesto več bataljonov z nekoliko topovi. Ko se le-ti parkrat odkašljajo in vržejo nekaj železnih bunk v mesto, Furlanje izprevidijo, da to ni šala, in se zopet ponižno uklonijo pod avstrijski jarem.

Od Vidma smo zopet bliskoma drdrali naprej od postaje do postaje. Videli smo na vinorodnem holmcu ležeče mesteca Conegliano, kjer se prideluje zlahtno butiljsko vino. Umeva se samo po sebi, da smo se na postaji istega imena ž njim preskrbeli ter potoma zaporedoma srkljali ta izvrstni proizvod naravin. Naš četovodja in kažipot po Benetkah nikakor ni dovolil, da bi kdo izmej družbe imel najmanjši vzrok tožiti o lakoti ali žeji. Čast mu in iskrena zahvala! Isto tako pa tudi preblagi popotni tovarišici, ki je bila domá par ukusnih prekajenih mesenk — svetoslavnega imena — potisnila v tor-

sedanja bolnišnica za kužne bolezni na Poljanah opustiti in kje drugje zidati novo poslopje.

3. V tem smislu pooblašča se deželni odbor, naj nakupi pripravno zemljišče, in naj v ta namen pridobi od Alojzija Majerja ponudeni prostor, ako od stavljene cene zdatno odjenja in tukajšnjim razmeram primerno kupnino zahteva. Ako bi te razprave ne imele zaželjenega uspeha, naj poišče deželni odbor drug pripraven prostor.

4. Na tem novem prostoru naj deželni odbor v smislu svojega poročila takoj zida novo bolnišnico za kužne bolnike ter se mu v ta namen dovoli iz deželnega zaklada kredit do 10.000 gl.

5. Za nakup zemljišča se mu dovoli drugih 10.000 gl. iz deželnega zaklada.

Zatem deželni glavar dr. Poklukar zbornici naznani, da mu je došel iz Medvod telegram do deželnega zbora, v katerem ga tamošnji kupčevalci in oštriji prosijo, naj bi znanprej odpadlo pobiranje deželne naklade od špirta in žganja, ker je zaradi visoke državne naklade kupčija s tem blagom za prihodnje postala nemogoča. To prošnjo v pretresanju izroči finančnemu odseku, potem pa ob 3/4 2. uro sklene sejo in prihodnjo sejo napove za četrtek 27. t. m.

Deželno-vladni načrt o plači katehetov na Kranjskem.

I.

Z državnim šolskim zakonom dne 25. maja 1868 premenile so se nekdanje farne šole v državne naprave. Nekdanja stanovišča cerkvenikov razširjajo se na mnogih krajih v srenjske učilnice, cerkveno oskrbovanje šolskih lastnin in ustanov preide v svetno. Država vodi in nadzoruje po svojih organih ves pouk in vso vzgojo ljudstva ne le na višjih in srednjih šolah, ampak tudi na nižjih. Poslednjih oskrbovanje in vzdrževanje izroči se deželam in srenjam, za verouk in verske vaje skrbé po § 2. istega zakona dotična verstva sama. Pouk v veri postal je učni predmet ljudske šole, ki pa ni bil odločen za napredek učencev do novejšega odloka sedanjega učnega ministra dr. pl. Gaučca, in se je celo postavljaj na državnih učiteljskih kot za dnji predmet, za risanjem in telovadbo.

Po državnem zakonu dne 20. junija 1872 skrbeti so imela za poučevanje v veri posamezna verstva brezplačno, dovoljena je bila le izjemoma na več kakor trirazrednih ljudskih ali meščanskih šolah nekaka nagrada. Na poslednjih smeli so se tudi, če se je spoznala potreba, nastaviti lastni veroučitelji, a plača tem kakor nagrada prvim dajati se je smela le zopet iz deželnih verskih zalog. Zaradi tega nastale so velike zmešnjave v posameznih deželah, ker § 10. državnih medverskih postav z dne 25. maja 1868 pripušča, da le posamezna verstva za pouk v svoji veri skrbé, takih srenj po posameznih verstvih pa še v Avstriji ni, n. p. da bi bili le sami katoliki, protestantje ali židje v nji.

Še-le z državnim zakonom z dne 17. junija t. l. priti bi se imelo v okom tem zmešnjavam; državni zakonik dne 20. junija 1872 se premeni „v oskrbovanje verouka na očitnih ljudskih in srednjih šolah, kakor na učiteljskih, in stroških njegovih“. Državni zakon z dne 17. junija 1888 pe-

bico, katere so se nam kot podlaga izborni kapljici koneljanski nepopisno dobro privilegije; — Ribničan bi rekel: „kakor črnemu konju bela lisa“.

Železnica se vije semtertje med lepo obsajenimi njivami in vrtovi. Res krasna ta Italija! Visoke Apenine po sredi in veličastne Alpe zadej, — ob stranéh široko morje — milo podnebje — rodovitno polje, namakano od živih vodá, obraščeno z oljko, murvo, trto, rižem in raznovrstnim sadnim drevjem, pokrito s prijaznimi vasicami in ponosnimi mesti, ki hranijo v sebi zaklade starinstva, divne umotvore vseh strok umetnije, pa toliko srcu kristijana milih in dragih svetinj, ki vzbujajo najblažje spomine na starodavne čase — taka je Italija. Seveda vsa ta lepota je vnanja. Bog vé, koliko reve in bede je skrite pod njo. Divna ta zemlja ne more živeti svojih otrok. Na tisoče se jih vsako leto razleti križem svetá, da si s težkim delom, o goli polenti, prisluzijo nekaj goldinarjev. Največ hiš, cerkvá in družih stavb po naših krajih je sezidala laška roka. Najprvi in najpriidniši zidarji so bili in ostanejo Lahi.

Čedalje bolj smo se bližali morju in Benetkam. Hrepeneči smo zrlí skozi okna, kedaj nam zablíši

tero določuje: 1. Na več kakor trirazrednih ljudskih in na meščanskih šolah je za poučevanje v verouku nagrada podeliti ali lasten katehet nastaviti. 2. Ako v verouku poučuje kak sveteni učitelj, da se mu nagrada zato. 3. Ako ima veroučitelj kje zvanaj svojega bivališča poučevati, dobi z ozirom na daljavo in druge krajne razmere primerno vožnjo ali dostojno odškodnino. 4. Troški za poučevanje v verouku pokrivajo se iz dotičnih šolskih zalog, ako ni tam posebnih zalog, ustanov ali zavez posameznih oseb ali korporacij. 5. Ti dohodki se ne smejo všteti duhovnom v kongruo.

V okviru tega drž. zakona z dne 17. jun. t. l. določiti je po § 5. posameznim deželnim zborom plačo in nagrado za poučevanje v verouku na ljudskih več kakor trirazrednicah in meščanskih šolah, in s takim vladnim načrtom pečal se bo v kratkem tudi deželni zbor kranjski. Ker je še-le načrt in ne zakon, zdi se nam umestno, svoje čitatelje za zdaj le nekoliko seznaniti z njim; nadrobneje pregledali ga bomo še kasneje.

Označeni vladni načrt slove tako le:

§ 1. Posebni verski učitelji na javnih ljudskih šolah se umeščajo ali z nagrado ali s stalnimi prejemki. S stalnimi prejemki se sme poseben verski učitelj umestiti samo tedaj, kadar verski pouk, kateri mu je deliti, iznaša najmanj po dvainvajset ur na teden.

§ 2. S stalnimi prejemki umeščeni posebni verski učitelj je zavezan do petindvajset učnih ur na teden. Propovedi se v to, kakor tudi v § 1. navedeno število učnih ur vračunjavajo vsaka z dvema urama.

§ 3. Posebni verski učitelj s stalnimi prejemki se umesti na določeni šoli; vendar se sme taistemu naložiti dolžnost, da prevzame verski pouk brezplačno tudi na drugih javnih ljudskih šolah do števila tedenskih učnih ur, kakor je določeno v § 2.

§ 4. Učna dolžnost in službeno razmerje z nagradami umeščenih posebnih verskih učiteljev se določi za vsak slučaj posebej z dekretom, s katerim se jim podeli služba.

§ 5. O ustanovitvi mesta posebnega verskega učitelja, kakor tudi o tem, je li posebnega verskega učitelja umestiti z nagrado ali s stalnimi prejemki, na katerih šolah in s katerim številom tedenskih ur na vsaki dotičnih šol mora taisti deliti verski pouk, razsoja, ravna se po predstojeh določilih, deželno šolsko oblastvo, potem ko je zaslišalo okrajno šolsko oblastvo in dotično versko nadoblastvo, kakor tudi deželni odbor.

§ 6. Stalni prejemki posebnih verskih učiteljev se uravnavajo po predpisih, kateri so veljavni o službenih dohodkih posvetnih učiteljev dotične službe, o upokojevanji teh učiteljev, kakor tudi o preskrbi njih preostalih. Gledé pokojnine se stalno umeščenim posebnim verskim učiteljem vračunja tudi v časni službi prebiti službeni čas, ako se brez prenehanja stika s službenim časom, prebitim v stalni službi.

§ 7. Nagrade za posebne verske učitelje, potem za verski pouk, kateri delé dušni pastirji in posvetni učitelji, kakor tudi odškodnine, katere gredó verskemu učitelju za pot, kadar deli pouk zvanaj svojega stanovišča, izmeri za vsak slučaj posebej deželno šolsko oblastvo po posebnem merilu, dogovorjenem z deželnim odborom.

na obzorji ponosita nekdanja kraljica Adrije — Benetke! Kolikrat smo čuli to ime! Ko smo še kot bosopeti pritikavci okoli hiše cepetali in po domače rečeno — platno prodajali — že tačas so nam kazali, kam se vsédimo, da vidimo Benetke. Gledat smo je šli sedaj zares in videli smo krasno mesto, po svoji legi edino na vesoljnem svetu. Čeravno je silna ploha, ki se je vsula nad nami, pogled v daljavo nekoliko zagrinjala, se je vendar tam daleč onkraj postaje Mestre nekaj zasvetilo in klici „Ecco Venezia“ so zadoneli med nami. Noben popis ne more izraziti vtisa, ki ga učini na slehernega tujca z daljave pogled na Benetke. To krasno mesto čepi sredi morja kakor bel labud plavajoč nad srebrno globočino tihega jezera, ali kakor ladija v dno pripeta sredi oceana. Na stotine hiš, cerkev, kupelj, zvonikov, jader, zastav se prikazuje očem, kakor bi vsa to rastlo iz morja. Na dolgo in široko se razvija pred nami staroslavna Venecija. Ne vidimo, na čem počiva sredi morskih valov in vendar stoji tam-le trdno, nepremakljivo. Našim očem je tuja ta podoba, ali vendar tako krasna, tako čarovna, da se nam vse vidi kakor v sanjah.

§ 8. Po zgoraj navedenih določilih podeljene nagrade in odškodnine za pot je plačevati, ako ni posebnih zakladov, ustanov ali zavezostij posameznih oseb ali zdruzeb, iz tistih novcev, iz katerih se plačujejo službeni prejemki posvetnega učiteljskega osebja.

§ 9. Ta zakon stopi v veljavnost z začetkom prvega solnčnega leta, ki pride potem, ko se zakon razglasi. S tem časom izgubé zajedno svojo veljavnost določila dozdanjih dotičnih predpisov, ki se ne strinjajo s tem zakonom.

Politični pregled.

V Ljubljani, 26. septembra.

Notranje dežele.

Sprejem nemškega cesarja na Dunajf imel bo strogo vojaški značaj. Z Dunaja se ob enem o tem poroča: „Grof Taaffe je naznanil županu, da vlada odločno graja predloge gledé vdeležbe mestnega sveta in deželnega zbora svečanostij povodom bivanja cesarja Viljema na Dunaji ter ne želi, da priredi občina take slovesnosti. Cesar Franc Josip I. bo sam določil, ali naj bo župan navzoč pri sprejemu nemškega cesarja na kolodvoru.“ — Ta „mrzli curek“ bo menda vendar nekoliko ohladil prevroče glave lizunom Prusiji.

Državni zbor se bo sešel v drugi polovici meseca oktobra. Nasproti prejšnjim trditvam predložila mu bo vlada takoj v začetku zasedanja novo orožno postavo. Liechtensteinov načrt bo skušala vlada toliko časa zavleči, da izgotovi novelo k ljudskošolski postavi.

Najvišji sodni dvor je izdal jako važno načelno razsodbo k jezikovnemu vprašanju. Izrekel je, da imajo po določbah občnega sodnega reda sodišča pravico zavračati vloge, ki niso pisane v jeziku, običajnem pri tem sodišči. V tem zanimivem slučaju se je šlo za neko nemško vlogo pri italijanskih sodiščih na južnem Tirolskem.

C. kr. pravosodnje ministerstvo je strogo ukazalo političnim oblastnjam, da se zemljišča potom zasebnih ali zakonih dražb ne smejo razkosavati ter se morajo v vseh enakih slučajih kaznovati dotične vdeležene osebe. Tudi so se občinska predstojništva opozorila, da se smejo nepremičnine prodajati dražbenim potom le na podlagi sodnijskega dovoljenja.

Tržaško namestništvo je dobilo z Dunaja ukaz, naj z vso strogostjo postopa zoper iredentovce na Goriškem. Italijanski polk, ki je sedaj v Gorici, premeščen bo na Moravsko, v Gorico pa bodo prišli štajerski lovci.

Priseženi tolmač za rumunščino pri aradskem sodišči, Stanescu, izrazil se je javno, da se je tožba zoper generala Doda opirala na napačen prevod njegovega pisma do volilev.

„Bud. Corr.“ piše: *Podraženje smodk in duhana* je začetkoma provzročilo, da je imel erar zaradi izdatno manjše porabe tudi manjše dohodke. Finančna uprava se pa vendar ni motila gledé konečnega uspeha. Julija meseca so bili na Ogerskem dohodki tobačne samouprave v primeri s prejšnjim letom še za okroglih 100.000 gl. manjši, mesec avgust pa izkazuje že za 177.000 gl. večjo svoto, kakor prejšnje leto v isti dobi.

Ogerska vlada bo v letošnjem zasedanju predložila državnemu zboru novelo k orožni postavi, ki bo vrejevala delo vojakov ob nedeljah in praznikih isto tako, kakor v Cisltvaniji.

Vnanje države.

Srbski krogi z velikim nezaupanjem opazujejo, kako hočejo spraviti Bolgari makedonsko vprašanje na političsko površje. Bojé se, da bi rešitev te zadeve škodovala srbskim koristim v Makedoniji.

Ruski car izreka načelniku velikega štaba, generalu Obručevu, z reskriptom, s kojim mu podeljuje Aleksander-Nevskijev red, zahvalo in priznanje za zasluge njegove, da je danes cela armada pripravljena za vojsko in da se je pri zadnjih vajah tako urno in točno izvršilo oboroženje.

Turčija je z nova bolgarskega zastopnika dr. Vulkovića resno interpelovala zaradi pisave polu-uradne „Svobode“ o makedonskem vprašanju.

Nemški državni kancler se je izrazil, da je po njegovem mnenju v „Deutsche Rundschau“ objavljeni dnevnik umrlega cesarja Friderika nepristen. „Post“ objavlja popravek profesorja Debrücka, da slednji ni v nikakoršni zvezi s to zadevo. Najzanimivejši stavek dnevnika je oni, koji je spisal prestolonaslednik Friderik dne 24. oktobra 1870: „Bismarck je pripovedoval mojemu svaku (velikemu vojvodi badenskemu), da bo takoj po končani vojski pričel boj zoper nezmojljivost.“ S tem je zadel hud vdarec ono vladno bajko, kakó se je pričel „kulturni boj“. Liberalnim listom so te besede kar sapo zaprle, ker vedó, kakó ostro orožje je s tem dobila v roke centumska stranka. Naravno tedaj, da odločno proglašá Bismarck Friderikov dnevnik kot nepristen.

Francoske šolske naredbe zoper italijanski element v Tunisu so jako razburile vladne kroge v Rimu. „Riforma“ piše sicer mirno ter upa, da Francija v tem oziru ne bo šla do skrajnosti, „Tribuna“ pa vpraša naravnost: „Ali moremo in

moramo res pričeti vojsko zaradi Tunisa? To vprašanje se je leta 1881. zanikalo, toda danes so razmere drugačne. Zavezniki Italije jo morajo na vsak način braniti slučaj, da bi Francija predrugačila svoje pokroviteljstvo v prilastitev Tunisa.

Gladstone izdeluje novo *irsko* zemljiško postavo, ki se posebno ozira na ugovore in pomisleke liberalnih unijoncev. Gladstone upa, da bo s tem načrtom vrgel v prihodnjem februarju sedanjo vlado. — V dublinskih vojašnicah je izbruhnila pred nekaterimi dnevi vojaška vstaja, koji povod so bile političke razprtije. Zoper vdeležene tri polke postopalo bo vojno sodišče vsled vladnega naloga z največjo strogotostjo.

Vsako, ki je pazno zasledoval boj *italijanske* vlade zoper verske kongregacije in samostane, preverjen je bil, da hoče loža neposrednje zadušiti vsako pozitivno vero. Toda temu ni tako, marveč le zoper katoliško cerkev in nje glavarja, oropane papeža, obrača se v prvi vrsti prostozidarsko orožje. Dokaz temu je kraljev ukaz, ki protestantskim dijakonom kaiserswörthskim ne dovoljuje samó, da se nastanijo v Florenciji, marveč se celó priznavajo kot verska zadruga ter se jim daje pravica, da si smejo prilastiti poslopje, v kojem imajo svoj zavod. „Moniteur de Rome“ imenuje dijakonise izrečne agente protestantizma ter opozoruje na okoliščino, da je izšel napominani ukaz isti dan, ko se je proglasilo izgnanje salezijank v Palermi. Ali se hoče Italija na ta ostudni način dobrikati Viljemu?

Rumunski kmetje so pričeli rabukati razven v botušanskem okraju tudi po drugih krajih. Posebno so razburjeni kmetje v pokrajini Vlaški. Ti nemiri imajo protidinastičen smoter.

Izvirni dopisi.

Iz Gradca došel nam je danes naslednji popravek:

„Na podlagi § 19 tiskovne postave izvolite sprejeti naslednji popravek v „Slovenca“ dné 1. avg. 1888 št. 175 izišlega sestavka z nadpisom: Od primorsko-kranjske meje, 28. julija, (nemške nekanje naselbine na Goriškem, potovanje „pangermana“ za nemški „šulferajn“).

1. Jaz nesem ud nemškega „šulferajni“ in tudi potoval nisem zanj.

2. Moji predstariši neso na Reki, marveč na Štajerskem rojeni.

3. Moja mati je nemškega rodu in scer iz Gradca na Štajarskem.

4. Nesem le rekel da znam laški, pač pa sem bil v Trziču nastavljen kot kooperatur, ker sem laški znal.

5. Pri župniku v Podbrdi sem se tokoj izpričal kot duhoven.

6. Žandarmu ni prišlo nikoli v misel, da bi me imel za sumljivega pruskega vohuna slednjič

7. ni resnično, da sem bil še le pri okrajnem glavarstvu oprošen, ker sploh mikdar nesem bil zajet

Prosé, naj se tiska tu popravek v prihodnjem listu Slovenca po postavnih predpisih

podpišem se
Julius Rossi.“

Iz Zagreba, 24. septembra. (Predavanja na našem vseučilišču.) Morda Vas bo zanimalo, ako vam sporočim, kako bode na hrvatskih visokih šolah s poučevanjem tega poluleťja. Na pravo- in državnoslovni fakulteti predavalo bode ta semester osem javnih rednih profesorjev, jeden javni izredni in trije privatni docentje. Na modroslovni fakulteti v oddelku filozofično-historičnem šest javnih rednih profesorjev, dva javna izvanredna in dva privatna docenta; v oddelku matematično-naravoslovnem štirje javni redni profesorji, jeden namestni in dva privatna docenta. Dalje bodo na tej fakulteti še tudi čitali trije učitelji o ruskem, češkem, madjarskem in nemškem jeziku.

Na bogoslovni fakulteti bodo predavali to poluleťje: dr. Anton Bauer (temeljno bogoslovje, 7 ur na teden; ontologijo 2 uri). Dr. Josip Volovčič (splošnji uvod v sv. knjige star. zakona in zgodovino starozak. razodenja božjega od stvarjenja sveta do smrti Mojzesove, 4 ure; slovnico hebrejskega jezika s praktičnimi vajami, 3 ure; in razlaganje knjige modrosti po vulgati, 2 uri). Dr. Gustav Baron (uvod v knjige novega zakona, 2 uri; razlaganje evangelijev po vulgati, 5 ur; biblijsko hermenevtiko, 2 uri; slovnico in analizo arabskega jezika, 3 ure). Dr. Ivan Bujanovič (špeciálno dogmatiko, 9 ur). Dr. Feliks Suk (moralno teologijo, 9 ur). Dr. Ant. Franki (zgodovino cerkve Kristove od početka do XII. veka, 9 ur). Dr. Martin Štiglič (pastoralo, 7 ur; pedagogiko, 2 uri). Dr. Ferdinand Belaj (kanonično pravo, 7 ur; zakonsko pravo, 2 uri).

Za osnovanje medicinske fakultete dohajajo od občin in posameznikov velike svote, in če Bog dá in sreča junaška, bode naše hrvatsko vseučilišče kmalo popolno.

Slovstvo.

„Dom. I. Octobr. in solemn. ss. Rosar. B. M. V.“

Tako naziva se nova „Missa“ za roženvenško nedeljo, kakor tudi nov „officium“ za ta praznik, ki sta ravnokar izišla iz slavne Pustetove tiskarne v Reznu. Posamesen iztis stane po 20 nemških vinarjev ali 12 kr. a. v.; pri večem številu primeren rabat. Obrazcu za sv. mašo dodan je (vsaj veči izdaji) tudi dotični dekret sv. zbora za obrede od 5. avg. 1888 ter je oblika tako dobro vbrana, da se more malim (in 4°), kakor velikim (in fol.) mašnim bukvam dobro uvrstiti. „Collectae“ ostale so dosedanje, berilo je podobno onemu na praznik rojstva Marije Device — le mnogo okrajšano je —, za sv. evangelij bere se pa odlomek iz sv. Lukeža: „Missus est...“ („Poslan je bil...“), ki nas spominja prve skrivnosti sv. roženvenca. Pridigarjem treba pomniti, da se ta priklopa (ki se v evang. knjigah nahaja na praznik oznanenja D. M.) ima odslej tudi roženvenško nedeljo brati.

Kar pa novi „officium“ za ta praznik zadeva, moramo priznati, da po njem veje v resnici Duh božji, „oni Duh“, o katerem piše sv. apost. Pavel Rimljanom, „da prosi za nas z neizrečenimi vzdihji“. (Rim. 8, 26.) Med tem, ko so antifone „in I. vesperis“ povzete večinoma izrekom sv. pisma starega zakona, ki se v cerkvenem jeziku že od nekdanj na preblaženo D. M. obračajo, posnete so antifone vseh treh nočurnov in pa „ad Laudes“ sv. evangelijem ter nam po vrsti 15 skrivnostij sv. roženvenca v spomin kličejo. Prav dosledno ponavljajo se „in II. vesp.“ antifone iz I. vesp., ker one „ad Laudes“ spominjevale bi molilca le skrivnosti tretjega dela sv. roženvenca. Kaj bi pa rekel o hymnah, katere v tem officiji nahajamo? Menim, da izhajajo iz peresa za slavo kraljice sv. roženvenca najbolj navdušenega papeža Leona XIII. V I. vesperah opevajo se skrivnosti veselega dela sv. roženvenca, pri jutranjicah one žalostnega in pri hvalnicah skrivnosti častitljivega dela sv. roženvenca, vsaka skrivnost v posebni kitici. Hymna II. večernic podaja nam poseben šopek, nabran iz najlepših cvetlic vseh treh „Marijinih vrtov“, kakor smemo tri dele sv. roženvenca imenovati. Upajmo, da neumorni prelagatelj cerkv. himne, č. g. Jan. Bilc, nam jih podá kmalu v slovenskem jeziku!

Berila I. nokt. vzeta so iz Sirahovih bukev, homelia pa je od posebnega čestilca Marijinega, od „medenosladkega“ cerkvenega učitelja sv. Bernarda. Lekcije II. nočurna ostale so sedanje, samo da je zadnje (VI.) dodano kratko pojasnilo, kako in zakaj so sedanji papež Leon XIII. češčenje kraljice svetega roženvenca tako povikšali. Ti molitevski obrazci nam živo pričajo, „da sv. cerkev ima vedno in v obilni meri v sebi božje življenje in od Boga podeljeno jej moč“.

J. V.

Dnevne novice.

(Dnevni red VI. seje deželnega zbora kranjskega v Ljubljani) dné 27. septembra 1888 l. ob 10. uri dopoludne. — 1. Branje zapisnika V. deželnozbornske seje 25. septembra 1888. — 2. Naznanila deželno-zbornskega predsedstva. — 3. Poročilo deželnega odbora o statutu in programu za deželno vinarsko, sadjarsko in poljedelsko šolo na Grmu. — 4. Poročilo upravnega odseka o statutu za cesarja Franca Jožefa I. deželne hranilnične ustanove. — 5. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži načrt zakonu, kateri prenareja § 2. zakona dné 18. decembra 1874. l., dež. zak. št. 1, l. 1875., o uredbi doneskov od zapuščin k normalno-šolskemu zakladu. — 6. Poročilo deželnega odbora o tem, da se v deželni prisilni delavnici v Ljubljani ustanovi služba duhovnika. — 7. Poročilo deželnega odbora o izvršitvi sklepov zadevajajočih konvertovanje kranj. zemlj.-odvez. dolga v novo deželno posojilo. — 8. Ustno poročilo finančnega odseka o proračunu bolniškega, blazniškega, porodniškega in najdeniškega zaklada za leto 1889. — 9. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji okrajnega ranocelnika Janeza Bobka v Ribnici za povekšanje nagrade. — 10. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji društva za zgradbo sirotišnice v Kočevji za podporo v namen nadaljevanja zgradbe sirotišnice. —

11. Ustno poročilo finančnega odseka o ponudbi F. Jarca, župnika v Mirni, gledé nakupa njegove zbirke denarjev za deželni muzej. — 12. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji pedagogičnega društva v Krškem za podporo. — 13. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji pedagogičnega društva v Krškem, in učiteljev okraja postojinskega, kranjskega, litijskega, novomeškega in kamniškega za zboljšanje učiteljskih dohodkov. — 14. Poročilo finančnega odseka o proračunu normalno-šolskega zaklada za l. 1889. — 15. Ustno poročilo odseka za letno poročilo o letnem poročilu deželnega odbora, in sicer: a) o § 8. „Šolstvo“; b) o § 10. „Osebné zadeve“; c) o § 11. „Splošnje zadeve“.

(Svoj osemdeseti rojstni dan) praznuje jutri občespoštovani in ljubljani velečastiti msgr. Mihael Potočnik, konzistorijalni svetnik in ljubljanskim čč. gg. uršulinkam dolgoletni dušni vodnik. Rojen 27. septembra 1809 v Kropi na Gorenjskem, bil je v mašnika posvečen l. 1835. Bog ohrani vrlega in še vedno neumorno delujočega „gospod očeta“ na blagor samostana še lepo število let!

(Kanonično vmeščen) na taro Prečino bil je danes č. g. Anton Šmidovnik, do sedaj kapelan v Žužemberku.

(Iz štajerskega deželnega zbora.) V včerajšnji seji so se sprejeli vsi predlogi finančnega odseka o sprejemu deželnega posojila 12 milijonov v svrhu konvertovanja deželnih dolgov. Pri točki „zgradbe cest“ je predlagal poslanec Vošnjak, naj se dovoli za cesto iz Šoštanja na Koroško namesto 2000 gl. podpora 4000 gl. Nasvêt njegov je seveda propadel. Ko so se rešile točke „podkovna učilnica v Gradci“, „deželna kmetijska šola“ in „vino- in sadjerejska šola v Mariboru“, so zapustili zbornico vsi konservativni poslanci. — Danes je zopet seja.

(„Vestnik šolske družbe sv. Cirila in Metoda“) zapustil je ravnokar bukvoveznicu, ter se razpošilja posamnim podružinam. Obsega obširno poročilo o 3. redni veliki skupščini v Ptuj, potem popisuje poklone, koje je družbin odbor napravil pri vseh slovenskih vladikih, in našteva slednjič natančen imenik podružnic. Dobro bode došel drugi ta zveščič Vestnika — pisan je v gladko-opiljeni slovenščini — vsem onim, ki se za prekornostno našo družbo zanimajo. Bog jej daj le obilega razširjanja po vseh krajih, kjer bivajo Slovenci!

(Vnanja ali javna šola čč. gg. uršulink) v Ljubljani šteje ob začetku letošnjega šolskega leta 649 učenk. Vpisanih je namreč v prvi razred oddelek a) 54 in oddelek b) 46 otrok; v drugi razred 96 učenk; v tretji razred oddelek a) 58 in oddelek b) 57 šolaric; v četrti razred oddelek a) 57 in oddelek b) 51 učenk; v peti razred 94 učenk; v šesti 56; v sedmi 40 in v osmi razred 40 učenk.

(Novo šolsko leto) na trgovinski šoli gosp. F. Mahra v Ljubljani začne se za učence in vajence ljubljanskih trgovcev dne 30. septembra ob 10. uri dopoludne.

(V mestno deklinško šolo) pri sv. Jakobu v Ljubljani vpisalo se je začetkom šolskega leta 342 deklic, ki so po posamnih razredih razdeljene tako-le: 1. razred obseza 69 učenk; poučuje jih gdč. Friderika Konšek. 2. razred ima 66 deklic; učiteljica jim je gdč. Ernestina Kern. V 3. razredu je 68 učenk, katere uči gdč. Agneza Zupan. 4. razred obiskuje 58 šolaric; le-te poučuje gdč. Emilja Gusl. V 5. razred hodi 38 deklic in poučuje jih gdč. Marija Wesner. V šesti razred vpisalo se je 43 učenk, katere poučuje v treh oddelkih voditeljica g. Julija Moos.

(Petindvajsetletnica „Sokola.“) Popis slavnostnih dnij, ponatisnen iz „Slovenskega Naroda“ in „Slovenca“, dobiti je v „Narodni Tiskarni“ in pri kustosu ljubljanske čitalnice po 12 kr. izvod; po pošti 14 kr.

(Mestna občina kranjska) v zvezi z vsemi korporacijami in društvi priredi slavnost v proslavljenje 40letnega vladanja Nj. veličanstva presvetlega cesarja Frana Josipa I. dné 6. in 7. oktobra t. l. — Vspored: Dne 6. oktobra: 1. Okrašenje mesta z zastavami. 2. Slavnostni koncert in ples v društvenih prostorih kranjske čitalnice ob 8. uri zvečer. Dne 7. oktobra: 3. Ob 9. uri dopoludne slovesna sv. maša v farni cerkvi. 4. Po sv. maši razdelitev slavnostne knjižice „Naš cesar“ med šolsko mladino. 5. Obdarovanje ubogih v mestni hiši in delitev obleke med otroke požarnih brambovcov. 6. Ob 1/2 1. uri popoludne slavnostni banket v gostilni gospoda Pet. Mayr-a. 7. Ob 3. uri popoludne ljudska veselica. a) Pro-

sedanja bolnišnica za kužne bolezni na Poljanah opustiti in kje drugje zidati novo poslopje.

3. V tem smislu pooblašča se deželni odbor, naj nakupi pripravno zemljišče, in naj v ta namen pridobi od Alojzija Majerja ponudeni prostor, ako od stavljene cene zdatno odjenja in tukajšnjim razmeram primerno kupnino zahteva. Ako bi te razprave ne imele zaželjenega vspeha, naj poišče deželni odbor drug pripraven prostor.

4. Na tem novem prostoru naj deželni odbor v smislu svojega poročila takoj zida novo bolnišnico za kužne bolnike ter se mu v ta namen dovoli iz deželnega zaklada kredit do 10.000 gl.

5. Za nakup zemljišča se mu dovoli drugih 10.000 gl. iz deželnega zaklada.

Zatem deželni glavar dr. Poklukar zbornici naznani, da mu je došel iz Medvod telegram do deželnega zbora, v katerem ga tamošnji kupčevalci in oštirji prosijo, naj bi znanprej odpadlo pobiranje deželne naklade od špirta in žganja, ker je zaradi visoke državne naklade kupčija s tem blagom za prihodnje postala nemogoča. To prošnjo v pretresanju izroči finančnemu odseku, potem pa ob 3/4 2. uro sklence sejo in prihodnjo sejo napové za četrtek 27. t. m.

Deželno-vladni načrt o plači katehetov na Kranjskem.

I.

Z državnim šolskim zakonom dne 25. maja 1868 premenile so se nekdanje farne šole v državne naprave. Nekdanja stanovišča cerkvenikov razširjaje se na mnogih krajih v srenjske učilnice, cerkveno oskrbovanje šolskih lastnin in ustanov preide v svetno. Država vodi in nadzoruje po svojih organih ves pouk in vso vzgojo ljudstva ne le na višjih in srednjih šolah, ampak tudi na nižjih. Poslednjih oskrbovanje in vzdrževanje izroči se deželam in srenjam, za verouk in verske vaje skrbé po § 2. istega zakona dotična verstva sama. Pouk v veri postal je učni predmet ljudske šole, ki pa ni bil odločilen za napredek učencev do novejšega odloka sedanjega naučnega ministra dr. pl. Gaučca, in se je celo postavljaj na državnih učiteljiščih kot zadnji predmet, za risanjem in telovadbo.

Po državnem zakonu dne 20. junija 1872 skrbeti so imela za poučevanje v veri posamezna verstva brezplačno, dovoljena je bila le izjemoma na več kakor trirazrednih ljudskih ali meščanskih šolah nekaka nagrada. Na poslednjih smeli so se tudi, če se je spoznala potreba, nastaviti lastni veroučitelji, a plača tem kakor nagrada prvim dajati se je smela le zopet iz deželnih verskih zalog. Zaradi tega nastale so velike zmešnjave v posameznih deželah, ker § 10. državnih medverskih postav z dne 25. maja 1868 pripuščja, da le posamezna verstva za pouk v svoji veri skrbé, takih srenj po posameznih verstvih pa še v Avstriji ni, n. p. da bi bili le sami katoliki, protestantje ali židje v nji.

Še-le z državnim zakonom z dne 17. junija t. l. priti bi se imelo v okom tem zmešnjavam; državni zakonik dne 20. junija 1872 se premeni „v oskrbovanji verouka na očitnih ljudskih in srednjih šolah, kakor na učiteljiščih, in stroških njegovih“. Državni zakon z dne 17. junija 1888 pe-

tero določuje: 1. Na več kakor trirazrednih ljudskih in na meščanskih šolah je za poučevanje v verouku nagrada podeliti ali lasten katehet nastaviti. 2. Ako v verouku poučuje kak svetni učitelj, da se mu nagrada zato. 3. Ako ima veroučitelj kje zvonaj svojega bivališča poučevati, dobi z ozirom na daljavo in druge krajne razmere primerno vožnjo ali dostojno odškodnino. 4. Troški za poučevanje v verouku pokrivajo se iz dotičnih šolskih zalog, ako ni tam posebnih zalog, ustanov ali zavez posameznih oseb ali korporacij. 5. Ti dohodki se ne smejo všteti v duhovnom v kongruo.

V okviru tega drž. zakona z dne 17. jun. t. l. določiti je po § 5. posameznim deželnim zborom plačo in nagrado za poučevanje v verouku na ljudskih več kakor trirazrednicah in meščanskih šolah, in s takim vladnim načrtom pečal se bo v kratkem tudi deželni zbor kranjski. Ker je še-le načrt in ne zakon, zdi se nam umestno, svoje čitatelje za zdaj le nekoliko soznati ž njim; nadrobneje pregledali ga bomo še kasneje.

Označeni vladni načrt slove tako le:

§ 1. Posebni verski učitelji na javnih ljudskih šolah se umeščajo ali z nagrado ali s stalnimi prejemki. S stalnimi prejemki se sme poseben verski učitelj umestiti samo tedaj, kadar verski pouk, kateri mu je deliti, iznaša najmanj po dvaindvajset ur na teden.

§ 2. S stalnimi prejemki umeščeni posebni verski učitelj je zavezan do petindvajset učnih ur na teden. Propovedi se v to, kakor tudi v § 1. navedeno število učnih ur vračunjavajo vsaka z dvema urama.

§ 3. Posebni verski učitelj s stalnimi prejemki se umesti na določeni šoli; vendar se sme taistemu naložiti dolžnost, da prevzame verski pouk brezplačno tudi na drugih javnih ljudskih šolah do števila tedenskih učnih ur, kakor je določeno v § 2.

§ 4. Učna dolžnost in službeno razmerje z nagradami umeščenih posebnih verskih učiteljev se določi za vsak slučaj posebej z dekretom, s katerim se jim podeli služba.

§ 5. O ustanovitvi mesta posebnega verskega učitelja, kakor tudi o tem, je li posebnega verskega učitelja umestiti z nagrado ali s stalnimi prejemki, na katerih šolah in s katerim številom tedenskih ur na vsaki dotičnih šol mora taisti deliti verski pouk, razsoja, ravna se po predstojajočih določilih, deželno šolsko oblastvo, potem ko je zaslišalo okrajno šolsko oblastvo in dotično versko nadoblastvo, kakor tudi deželni odbor.

§ 6. Stalni prejemki posebnih verskih učiteljev se uravnavajo po predpisih, kateri so veljavni o službenih dohodkih posvetnih učiteljev dotične službe, o upokojevanji teh učiteljev, kakor tudi o preskrbi njih preostalih. Gledé pokojnine se stalno umeščenim posebnim verskim učiteljem vračunja tudi v časni službi prebiti službeni čas, ako se brez prenehanja stika s službenim časom, prebitim v stalni službi.

§ 7. Nagrade za posebne verske učitelje, potem za verski pouk, kateri delé dušni pastirji in posvetni učitelji, kakor tudi odškodnine, katere gredó verskemu učitelju za pot, kadar deli pouk zunaj svojega stanovišča, izmeri za vsak slučaj posebej deželno šolsko oblastvo po posebnem merilu, dogovorjenem z deželnim odborom.

bico, katere so se nam kot podlaga izborni kapljici koneljanski nepopisno dobro prilogle; — Ribničian bi rekel: „kakor črnemu konju bela lisa“.

Železnica se vije semtertje med lepo obsajenimi njivami in vrtovi. Res krasna ta Italija! Visoke Apenine po sredi in veličastne Alpe zadej, — ob stranéh široko morje — milo podnebje — rodovitno polje, namakano od živih vodá, obraščeno z oljko, murvo, trto, rižem in raznovrstnim sadnim drevjem, pokrito s prijaznimi vasicami in ponosnimi mesti, ki hranijo v sebi zaklade starinstva, divne umotvore vseh strok umetnije, pa toliko srcu kristijana milih in dragih svetinj, ki vzbujajo najblažje spomine na starodavne čase — taka je Italija. Seveda vsa ta lepota je vnanja. Bog vé, koliko reve in bede je skrite pod njo. Divna ta zemlja ne more živeti svojih otrok. Na tisoče se jih vsako leto razleti križem svetá, da si s težkim delom, o goli polenti, prisluzijo nekaj goldinarjev. Največ hiš, cerkvá in družih stavb po naših krajih je sezidala laška roka. Najprvi in najpridniši zidarji so bili in ostanejo Lahi.

Čedalje bolj smo se bližali morju in Benetkam. Hrepeneči smo zrlí skozi okna, kedaj nam zablíši

na obzorji ponosita nekdanja kraljica Adrije — Benetke! Kolikrat smo čuli to ime! Ko smo še kot bosopeti pritlikavci okoli hiše cepetali in po domače rečeno — platno prodajali — že tačas so nam kazali, kam se vsédimo, da vidimo Benetke. Gledat smo je šli sedaj zares in videli smo krasno mesto, po svoji legi edino na vesoljnem svetu. Čeravno je silna ploha, ki se je vsula nad nami, pogled v daljavo nekoliko zagrinjala, se je vendar tam daleč onkraj postaje Mestre nekaj zasvetilo in klici „Ecco Venezia“ so zadoneli med nami. Noben popis ne more izraziti vtisa, ki ga učini na slehernega tujca z daljave pogled na Benetke. To krasno mesto čepi sredi morja kakor bel labud plavajoč nad srebrno globočino tibega jezera, ali kakor ladija v dno pripeta sredi oceana. Na stotine hiš, cerkev, kupelj, zvonikov, jader, zastav se prikazuje očem, kakor bi vsa to rastle iz morja. Na dolgo in široko se razvija pred nami staroslavna Venécija. Ne vidimo, na čem počiva sredi morskih valov in vendar stoji tam-le trdno, nepremakljivo. Našim očem je tuja ta podoba, ali vendar tako krasna, tako čarovna, da se nam vse vidi kakor v sanjah.

§ 8. Po zgoraj navedenih določilih podeljene nagrade in odškodnine za pot je plačevati, ako ni posebnih zakladov, ustanov ali zavezostij posameznih oseb ali zdruzeb, iz tistih novcev, iz katerih se plačujejo službeni prejemki posvetnega učiteljskega osebja.

§ 9. Ta zakon stopi v veljavnost z začetkom prvega solnčnega leta, ki pride potem, ko se zakon razglasi. S tem časom izgubé zajedno svojo veljavnost določila dozdanjih dotičnih predpisov, ki se ne strinjajo s tem zakonom.

Politični pregled.

V Ljubljani, 26. septembra.

Notranje dežele.

Sprejem nemškega cesarja na Dunaji imel bo strogo vojaški značaj. Z Dunaja se ob enem o tem poroča: „Grof Taaffe je naznanil županu, da vlada odločno graja predloge gledé vdeležbe mestnega sveta in deželnega zbora svečanostij povodom bivanja cesarja Viljema na Dunaji ter ne želi, da priredi občina take slovesnosti. Cesar Franc Josip I. bo sam določil, ali naj bo župan navzoč pri sprejemu nemškega cesarja na kolodvoru.“ — Ta „mrzli curek“ bo menda vendar nekoliko ohladil prevroče glave lizunom Prusiji.

Državni zbor se bo sešel v drugi polovici meseca oktobra. Nasproti prejšnjim trditvam predložila mu bo vlada takoj v začetku zasedanja novo orožno postavo. Liechtensteinov načrt bo skušala vlada toliko časa zavleči, da izgotovi novelo k ljudskošolski postavi.

Najvišji sodni dvor je izdal jako važno načelno razsodbo k jezikovnemu vprašanju. Izrekel je, da imajo po določbah občnega sodnega reda sodišča pravico zavračati vloge, ki niso pisane v jeziku, običajnem pri tem sodišči. V tem zanimivem slučaju se je šlo za neko nemško vlogo pri italijanskih sodiščih na južnem Tirolskem.

C. kr. pravosodnje ministrstvo je strogo ukazalo političnim oblastnijam, da se zemljišča potom zasebnih ali zakonih dražb ne smejo razkosavati ter se morajo v vseh enakih slučajih kaznovati dotične vdeležene osebe. Tudi so se občinska predstojništva opozorila, da se smejo nepremičnine prodajati dražbenim potom le na podlagi sodnijskega dovoljenja.

Tržaško namestništvo je dobilo z Dunaja ukaz, naj z vso strogostjo postopa zoper iredentovce na Goriškem. Italijanski polk, ki je sedaj v Gorici, premeščen bo na Moravsko, v Gorico pa bodo prišli štajerski lovci.

Priseženi tolmač za rumunščino pri aradskem sodišči, Stanescu, izrazil se je javno, da se je tožba zoper generala Doda opirala na napačen prevod njegovega pisma do volilcev.

„Bud. Corr.“ piše: Podraženje smodk in duhana je začetkoma provzročilo, da je imel erar zaradi izdatno manjše porabe tudi manjše dohodke. Finančna uprava se pa vendar ni motila gledé konečnega vspeha. Julija meseca so bili na Ogerskem dohodki tobačne samouprave v primeri s prejšnjim letom še za okroglih 100.000 gl. manjši, mesec avgust pa izkazuje že za 177.000 gl. večjo svoto, kakor prejšnje leto v isti dóbi.

Ogerska vlada bo v letošnjem zasedanju predložila državnemu zboru novelo k orožni postavi, ki bo vrejevala delo vojakov ob nedeljah in praznikih isto tako, kakor v Cislitaniji.

Vnanje države.

Srbski krogi z velikim nezaupanjem opazujejo, kako hočejo spraviti Bolgari makedonsko vprašanje na politiško površje. Bojé se, da bi rešitev te zadeve škodovala srbskim koristim v Makedoniji.

Ruski car izreka načelniku velikega štaba, generalu Obručevu, z reskriptom, s kojim mu podeljuje Aleksander-Neviskijev red, zahvalo in priznanje za zasluge njegove, da je danes cela armada pripravljena za vojsko in da se je pri zadnjih vajah tako urno in točno izvršilo oboroženje.

Turčija je z nova bolgarskega zastopnika dr. Vulkovića resno interpelovala zaradi pisave polu-uradne „Svobode“ o makedonskem vprašanju.

Nemški državni kancler se je izrazil, da je po njegovem mnenju v „Deutsche Rundschau“ objavljeni dnevnik umrlega cesarja Friderika nepristen. „Post“ objavlja popravek profesorja Debrücka, da slednji ni v nikakoršni zvezi s to zadevo. Najzanimivejši stavek dnevnika je oni, koji je spisal prestolonaslednik Friderik dne 24. oktobra 1870: „Bismarck je pripovedoval mojemu svaku (velikemu vojvodi badenskemu), da bo takoj po končani vojski pričel boj zoper nezmotljivost.“ S tem je zadel hud vdarec ono vladno bajko, kakó se je pričel „kulturni boj“. Liberalnim listom so te besede kar sápo zaprle, ker vedó, kakó ostro orožje je s tem dobila v roke centumska stranka. Naravno tedaj, da odločno proglašja Bismarck Friderikov dnevnik kot nepristen.

Francoske šolske naredbe zoper italijanski element v Tunisu so jako razburile vladne kroge v Rimu. „Riforma“ piše sicer mirno ter upa, da Francija v tem oziru ne bo šla do skrajnosti, „Tribuna“ pa vpraša naravnost: „Ali moremo in

moramo res pričeti vojsko zaradi Tunisa? To vprašanje se je leta 1881. zanikalo, toda danes so razmere drugačne. Zavezniki Italije jo morajo na vsak način braniti slučaj, da bi Francija predrugačila svoje pokroviteljstvo v prilastitev Tunisa.

Gladstone izdeluje novo *irsko* zemljiško postavo, ki se posebno ozira na ugovore in pomisleke liberalnih unijoncev. Gladstone upa, da bo s tem načrtom vrgel v prihodnjem februarju sedanjo vlado. — V dublinskih vojašnicah je izbruhnila pred nekaterimi dnevi vojaška vstaja, koji povod so bile političke razprtije. Zoper vdeležene tri polke postopalo bo vojno sodišče vsled vladnega naloga z največjo strogostjo.

Vsako, ki je pazno zasledoval boj *italijanske* vlade zoper verske kongregacije in samostane, preverjen je bil, da hoče loža neposrednje zadržati vsako pozitivno vero. Toda temu ni tako, marveč le zoper katoliško cerkev in nje glavarja, oropanega papeža, obrača se v prvi vrsti prostozidarsko orožje. Dokaz temu je kraljev ukaz, ki protestantskim dijakonizam kaiserswörthskim ne dovoljuje samó, da se nastanijo v Florenciji, marveč se celó priznavajo kot verska zadruga ter se jim daje pravica, da si smejo prilastiti poslopje, v kojem imajo svoj zavod. „Moniteur de Rome“ imenuje dijakonise izrečne agente protestantizma ter opozoruje na okoliščino, da je izšel napominani ukaz isti dan, ko se je proglasilo izgnanje salezijank v Palermi. Ali se hoče Italija na ta ostudni način dobrikati Viljemu?

Rumunski kmetje so pričeli rabukati razven v botušanskem okraju tudi po družih krajih. Posebno so razburjeni kmetje v pokrajini Vlaški. Ti nemiri imajo protidinastičen smoter.

Izvirni dopisi.

Iz Gradca došel nam je danes naslednji popravek:

„Na podlagi § 19 tiskovne postave izvolite sprejeti naslednji popravek v „Slovenca“ dné 1. avg. 1888 št. 175 izišlega sestavka z nadpisom: Od primorsko-kranjske meje, 28. julija, (nemške nekanje naselbine na Goriškem, potovanje „pangermana“ za nemški „šulferajni“).

1. Jaz nesem ud nemškega „šulferajni“ in tudi potoval nisem zanj.

2. Moji predstariši neso na Reki, marveč na Stajerskem rojeni.

3. Moja mati je nemškega rodu in scer iz Gradca na Štajarskem.

4. Nesem le rekel da znam laški, pač pa sem bil v Tržiču nastavljen kot kooperatur, ker sem laški znal.

5. Pri župniku v Podbrdi sem se tokoj izpričal kot duhoven.

6. Žandarmu ni prišlo nikolj v misel, da bi me imel za sumljivega pruskega vohuna slednjič

7. ni resnično, da sem bil še le pri okrajnem glavarstvu oprošen, ker sploh mikdar nesem bil zajet

Prosé, naj se tiska tu popravek v prihodnjem listu Slovenca po postavnih predpisih

podpišem se
Julius Rossi.“

Iz Zagreba, 24. septembra. (Predavanja na našem vseučilišču.) Morda Vas bo zanimalo, ako Vam sporočim, kako bode na hrvatskih visokih šolah s poučevanjem tega poluleťja. Na pravo- in državoslovni fakulteti predavalo bode ta semester osem javnih rednih profesorjev, jeden javni izredni in trije privatni docentje. Na modroslovni fakulteti v oddelku filozofično-historičnem šest javnih rednih profesorjev, dva javna izvanredna in dva privatna docenta; v oddelku matematično-naravoslovnem štirje javni redni profesorji, jeden namestni in dva privatna docenta. Dalje bodo na tej fakulteti še tudi čitali trije učitelji o ruskem, češkem, madjarskem in nemškem jeziku.

Na bogoslovni fakulteti bodo predavali to poluleťje: dr. Anton Bauer (temeljno bogoslovje, 7 ur na teden; ontologijo 2 uri). Dr. Josip Volovčič (splošnji uvod v sv. knjige star. zakona in zgodovino starozak. razodenja božjega od stvarjenja sveta do smrti Mojzesove, 4 ure; slovnico hebrejskega jezika s praktičnimi vajami, 3 ure; in razlaganje knjige modrosti po vulgati, 2 uri). Dr. Gustav Baron (uvod v knjige novega zakona, 2 uri; razlaganje evangelijev po vulgati, 5 ur; biblijsko hermenevtiko, 2 uri; slovnico in analizo arabskega jezika, 3 ure). Dr. Ivan Bujanovič (specijalno dogmatiko, 9 ur). Dr. Feliks Suk (moralno teologijo, 9 ur). Dr. Ant. Franki (zgodovino cerkve Kristove od početka do XII. veka, 9 ur). Dr. Martin Štiglič (pastoralo, 7 ur; pedagogiko, 2 uri). Dr. Ferdinand Belaj (kanonično pravo, 7 ur; zakonsko pravo, 2 uri).

Za osnovanje medicinske fakultete dohajajo od občin in posameznikov velike svote, in če Bog dá in sreča junaška, bode naše hrvatsko vseučilišče kmalo popolno.

Slovstvo.

„Dom. I. Octobr. In solemn. ss. Rosar. B. M. V.“ Tako naziva se nova „Missa“ za roženvenško nedeljo, kakor tudi nov „officium“ za ta praznik, ki sta ravnokar izišla iz slavne Pustetove tiskarne v Reznu. Posamesen iztis stane po 20 nemških vinarjev ali 12 kr. a. v.; pri večem številu primeren rabat. Obrazcu za sv. mašo dodan je (vsaj veči izdaji) tudi dotični dekret sv. zbora za obrede od 5. avg. 1888 ter je oblika tako dobro vbrana, da se more malim (in 4°), kakor velikim (in fol.) mašnim bukvam dobro uvrstiti. „Collectae“ ostale so dosedanje, berilo je podobno onemu na praznik rojstva Marije Device — le mnogo okrajšano je —, za sv. evangelij bere se pa odlomek iz sv. Lukeža: „Missus est...“ („Poslan je bil...“), ki nas spominja prve skrivnosti sv. roženvenca. Pridigarjem treba pomniti, da se ta priklopa (ki se v evang. knjigah nahaja na praznik oznanenja D. M.) ima odslej tudi roženvenško nedeljo brati.

Kar pa novi „officium“ za ta praznik zadeva, moramo priznati, da po njem veje v resnici Duh božji, „oni Duh“, o katerem piše sv. apost. Pavel Rimljanom, „da prosi za nas z neizrečenimi vzdihji“. (Rim. 8, 26.) Med tem, ko so antifone „in I. vespis“ povzete večinoma izrekom sv. pisma starega zakona, ki se v cerkvenem jeziku že od nekdanj na preblazeno D. M. obračajo, posnete so antifone vseh treh nočturnov in pa „ad Laudes“ sv. evangelijem ter nam po vrsti 15 skrivnostij sv. roženvenca v spomin kličejo. Prav dosledno ponavljajo se „in II. vesp.“ antifone iz I. vesp., ker one „ad Laudes“ spominjevale bi molilca le skrivnosti tretjega dela sv. roženvenca. Kaj bi pa rekel o hymnah, katere v tem officiji nahajamo? Menim, da izhajajo iz peresa za slavo kraljice sv. roženvenca najbolj navdušenega papeža Leona XIII. V I. vespah opevajo se skrivnosti veselega dela sv. roženvenca, pri jutranjicah one žalostnega in pri hvalnicah skrivnosti častitljivega dela sv. roženvenca, vsaka skrivnost v posebni kitici. Hymna II. večernic podaja nam poseben šopek, nabran iz najlepših cvetlic vseh treh „Marijinih vrtov“, kakor smemo tri dele sv. roženvenca imenovati. Upajmo, da neumorni prelagatelj cerkv. himne, č. g. Jan. Bilc, nam jih podá kmalu v slovenskem jeziku!

Berila I. nočt. vzeta so iz Sirahovih bukev, homelia pa je od posebnega čestilca Marijinega, od „medenosladkega“ cerkvenega učitelja sv. Bernarda. Lekcije II. nočturna ostale so sedanje, samo da je zadnje (VI.) dodano kratko pojasnilo, kako in zakaj so sedanjji papež Leon XIII. češčenje kraljice svetega roženvenca tako povikšali. Ti molitevski obrazci nam živo pričajo, „da sv. cerkev ima vedno in v obilni meri v sebi božje življenje in od Boga podeljeno jej moč“.

J. V.

Dnevne novice.

(Dnevni red VI. seje deželnega zbora kranjskega v Ljubljani) dné 27. septembra 1888 l. ob 10. uri dopoludne. — 1. Branje zapisnika V. deželnozbornske seje 25. septembra 1888. — 2. Naznanila deželno-zbornskega predsedstva. — 3. Poročilo deželnega odbora o statutu in programu za deželno vinarsko, sadjarsko in poljedelsko šolo na Grmu. — 4. Poročilo upravnega odseka o statutu za cesarja Franca Jožefa I. deželne hranilnične ustanove. — 5. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predloži načrt zakonu, kateri prenareja § 2. zakona dné 18. decembra 1874. l., dež. zak. št. 1, l. 1875., o uredbi doneskov od zapuščin k normalno-šolskemu zakladu. — 6. Poročilo deželnega odbora o tem, da se v deželni prisilni delavnici v Ljubljani ustanovi služba duhovnika. — 7. Poročilo deželnega odbora o izvršitvi sklepov zadevajajočih konvertovanje kranj. zemlj.-odvez. dolga v novo deželno posojilo. — 8. Ustno poročilo finančnega odseka o proračunu bolniškega, blazniškega, porodniškega in najdeniškega zaklada za leto 1889. — 9. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji okrajnega ranocelnika Janeza Bobka v Ribnici za povekšanje nagrade. — 10. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji društva za zgradbo sirotišnice v Kočevji za podporo v namen nadaljevanja zgradbe sirotišnice. —

11. Ustno poročilo finančnega odseka o ponudbi F. Jarca, župnika v Mirni, gledé nakupa njegove zbirke denarjev za deželni muzej. — 12. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji pedagogičnega društva v Krškem za podporo. — 13. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji pedagogičnega društva v Krškem, in učiteljev okraja postojinskega, kranjskega, litijskega, novomeškega in kamniškega za zboljšanje učiteljskih dohodkov. — 14. Poročilo finančnega odseka o proračunu normalno-šolskega zaklada za l. 1889. — 15. Ustno poročilo odseka za letno poročilo o letnem poročilu deželnega odbora, in sicer: a) o § 8. „Šolstvo“; b) o § 10. „Osebné zadeve“; c) o § 11. „Splošnje zadeve“.

(Svoj osemdeseti rojstni dan) praznuje jutri občespoštovani in ljubljani velečastiti msgr. Mihael Potočnik, konzistorijalni svetnik in ljubljanskim čč. gg. uršulinkam dolgoletni dušni vodnik. Rojen 27. septembra 1809 v Kropi na Gorenjskem, bil je v mašnika posvečen l. 1835. Bog ohrani vrlega in še vedno neumorno delujočega „gospod očeta“ na blagor samostana še lepo število let!

(Kanonično vmeščen) na taro Prečino bil je danes č. g. Anton Šmidovnik, do sedaj kapelan v Žužemberku.

(Iz štajerskega deželnega zbora.) V večerajšnji seji so se sprejeli vsi predlogi finančnega odseka o sprejemu deželnega posojila 12 milijonov v svrhu konvertovanja deželnih dolgov. Pri točki „zgradbe cest“ je predlagal poslanec Vošnjak, naj se dovoli za cesto iz Šoštanja na Koroško namesto 2000 gl. podpora 4000 gl. Nasvêt njegov je seveda propadel. Ko so se rešile točke „podkovna učilnica v Gradci“, „deželna kmetijska šola“ in „vino- in sadjerejska šola v Mariboru“, so zapustili zbornico vsi konservativni poslanci. — Danes je zopet seja.

(„Vestnik šolske družbe sv. Cirila in Metoda“) zapustil je ravnokar bukvoveznicu, ter se razpošilja posamnim podružinam. Obsega obširno poročilo o 3. redni veliki skupščini v Ptuj, potem popisuje poklone, koje je družbin odbor napravil pri vseh slovenskih vladikih, in našteva slednjič natančen imenik podružnic. Dobro bode došel drugi ta zvečič Vestnika — pisan je v gladko-opiljeni slovenščini — vsem onim, ki se za prekornost našo družbo zanimajo. Bog jej dá le obilega razširjanja po vseh krajih, kjer bivajo Slovenci!

(Vnanja ali javna šola čč. gg. uršulink) v Ljubljani šteje ob začetku letošnjega šolskega leta 649 učenk. Vpisanih je namreč v prvi razred oddelek a) 54 in oddelek b) 46 otrok; v drugi razred 96 učenk; v tretji razred oddelek a) 58 in oddelek b) 57 šolaric; v četrti razred oddelek a) 57 in oddelek b) 51 učenk; v peti razred 94 učenk; v šesti 56; v sedmi 40 in v osmi razred 40 učenk.

(Novo šolsko leto) na trgovinski šoli gosp. F. Mahra v Ljubljani začne se za učence in vajence ljubljanskih trgovcev dne 30. septembra ob 10. uri dopoludne.

(V mestno deklisko šolo) pri sv. Jakobu v Ljubljani vpisalo se je začetkom šolskega leta 342 deklic, ki so po posamnih razredih razdeljene tako-le: 1. razred obseza 69 učenk; poučuje jih gđ. Friderika Konšek. 2. razred ima 66 deklic; učiteljica jim je gđ. Ernestina Kern. V 3. razredu je 68 učenk, katere uči gđ. Agneza Zupan. 4. razred obiskuje 58 šolaric; le-te poučuje gđ. Emilja Gusl. V 5. razred hodi 38 deklic in poučuje jih gđ. Marija Wesner. V šesti razred vpisalo se je 43 učenk, katere poučuje v treh oddelkih voditeljica g. Julija Moos.

(Petindvajsetletnica „Sokola.“) Popis slavnostnih dnij, ponatisnen iz „Slovenskega Naroda“ in „Slovenca“, dobiti je v „Narodni Tiskarni“ in pri kustosu ljubljanske čitalnice po 12 kr. izvod; po pošti 14 kr.

(Mestna občina kranjska) v zvezi z vsemi korporacijami in društvi priredi slavnost v proslavljenju 40letnega vladanja Nj. veličanstva presvetlega cesarja Frana Josipa I. dné 6. in 7. oktobra t. l. — Vspored: Dne 6. oktobra: 1. Okrašenje mesta z zastavami. 2. Slavnostni koncert in ples v društvenih prostorih kranjske čitalnice ob 8. uri zvečer. Dne 7. oktobra: 3. Ob 9. uri dopoludne slovesna sv. maša v farni cerkvi. 4. Po sv. maši razdelitev slavnostne knjižice „Naš cesar“ med šolsko mladino. 5. Obdarovanje ubogih v mestni hiši in delitev obleke med otroke požarnih brambovcv. 6. Ob 1/2. uri popoludne slavnostni banket v gostilni gospoda Pet. Mayr-a. 7. Ob 3. uri popoludne ljudska veselica. a) Pro-

menadni koncert; b) tekmovalna dirka kolesarjev; c) razna ljudska razveseljevanja; d) umetni ogenj. 8. Ob 7. uri razsvetljava mesta. 9. Ob 8. uri serenada in mirozov z godbo. Odbor.

(Vabilo) k slavnosti, katero priredi žirovska občina, oziroma fara, združena z ondotnim „Bralnim društvom“ v proslavljenje štiridesetletnice vladanja Nj. veličanstva presvetlega cesarja Franca Jožefa I. v nedeljo dne 7. oktobra 1888 v Žireh. Vspored: Na predvečer dne 6. oktobra: Razsvetljava vasi, streljanje s topiči; na bližnjih gričih goreli bodo kresovi. V nedeljo 7. oktobra: 1. Slovesna sv. maša z zahvalno in cesarsko pesmijo. Med sv. mašo poje izbran idrijski oktet. 2. Popoldne po litanijah ob 2. uri odhod na kraj slavnosti in tam 3. Slavnostna himna. 4. Slavnostni govor. 5. Javna tombola s sledečimi dobitki: a) sodček piva, b) cesarski cekin, c) in d) razno kmetijsko orodje z železnim plugom, e) junica muricodolskega plemena. 6. Pri in po slavnosti poje idrijski oktet razne pesmi kakor: a) „Oblačku“, moški zbor z bariton-solo, b) „Slovenec sem“, moški zbor, napev dr. Ipavca, c) „Molitev“, moški zbor, napev Dav. Fajgelja, d) „Beseda sladka domovina“, napev A. Nedveda in še mnoge druge. 7. Ob 6. uri shod in večerna zabava pri g. Antonu Sedeju v Novi Vasi. Prebitek tombole namenjen je zgradbi nove farne cerkve v Žireh.

(Razpisana je) vnovič notarska služba v Krajski Gori; prošnje treba izročiti do 22. oktobra t. l. pri c. kr. notarski kamori v Ljubljani.

Telegrami.

Sofija, 25. Princesinja Klementina Koburška je došla danes dopoldne v Ruščuk, od koder bo jutri odpotovala v Varno.

Detmold, 26. sept. Cesar je došel, navdušeno sprejet. Mesto razsvetljeno. Pri obedu je napil knez cesarju, kojemu nasproti bijejo vsa nemška srca. Cesar je napil knezu in knežji hiši ter izrazil trdno prepričanje, da bodo sinovi dežele, ki so krvaveli za edinost Nemčije, i v bodoče ohranili to mišljenje.

Pariz, 26. sept. Proračunska komisija vzlje ustavljanju ministrovemu vstraja pri zahtevi, da se izbriše iz mornaričnega proračuna pet milijonov. Nota brzojavne uprave pripisuje včerajšnje netočnosti brzojava zračnim vplivom, mej tem ko „Journal des Débats“ meni, da so jih povzročile agitacije brzojavnih uradnikov.

Atene, 26. sept. Listi uradno poročajo zaročitev princa Jurija z drugo hčerjo vojvode Chartresa.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		srakomera v mm	toplomera po Celziju			
opazovanja						
7. u. zjut.	733-0	14-0	sl. szap.	oblačno	12-90	
25. 2. u. pop.	733-0	15-8	sr. svzh.	"	dež	
9. u. zveč.	734-1	15-2	brezv.	"		

Srednja temperatura 15°C., za 11° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

26. septembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	81 gl. 45 kr.
Sreberna " 5% " 100 " 16%	82 " 20 "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	110 " 50 "
Papirna renta, davka prosta	97 " 40 "
Akcije avstr.-ogerske banke	874 " " "
Kreditne akcije	313 " 30 "
London	121 " 25 "
Srebro	— " — "
Francooski napoleond.	9 " 58 "
Cesarski cekini	5 " 75 "
Nemške marke	59 " 27 1/2 "

Tržne cene v Ljubljani

dné 26. septembra.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	5 85	Špeh povojen, kgr.	— 66
Rež,	4 39	Surovo maslo,	— 90
Ječmen,	3 90	Jajce, jedno	— 26
Oves,	2 28	Mleko, liter	— 8
Ajda,	4 55	Goveje meso, kgr.	— 56
Proso,	4 23	Telečje	— 50
Koruza,	5 85	Svinjsko	— 50
Krompir,	2 14	Koštrunovo	— 32
Leča,	12 —	Pišanec	— 40
Grah,	13 —	Golob	— 17
Fižol,	10 —	Seno, 100 kgr.	2 50
Maslo, kgr.	1 —	Slama,	2 14
Mast,	— 70	Drva trda, 4 mtr.	6 50
Špeh svež,	— 60	" mehka, " "	4 20

Izdajatelj: Matija Kolar.

Umrli so:

25. septembra. Alojzij Knifše, delavčev sin, 3 mes., Hrenove ulice št. 20, božjast.

V bolnišnici:

23. septembra. Franc Jožef Kaiser, črevljar, 27 let, typhus abdominalis.

V vojaški bolnišnici:

24. septembra. Klemens Dovžan, brambovec, 22 let, vnetica možganske mreže.

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Frančiškansko cerkvi v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njihju stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano resno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupee so oljnat barve v ploščevinastih pušicah (Blehbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfinije naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah.

Cenike na zahtevanje.

Janez Dogan,

mizarski mojster v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 15, (Medjatova hiša)

priporoča svojo dobro vrejeno zalogo raznovrstne

hišne oprave,

politovane in likane: altarne podstavke po 5 gl. 50 kr., divane, garniture, modroce na peresih po 10 gl., žimnate modroce po 20 gl., vozičke za otroke, okvire za svete in posvetne podobe po mogoče nizke ceni.

Tudi prevzema vsa mizarska in stavbena dela. Cenilnik s podobami zastoj in franko.

Tuji.

24. septembra.

Pri **Mateu**: A. Tuschitz, železniški uradnik, z Dunaja. — Sing, trgovec, iz Linca. — Probst, trgovec, iz Trsta. — Jakobli, kapitan, iz Reke. — E. Matein iz Prage. — Fabiani, Zintl, Herzog z Dunaja.

Pri **Stonu**: Ant. Sorentini iz Neapolja. — Josip Fischer iz Beljaka — Bolinder, inženir, z Danskega. — Kovaršik, potovalec, iz Gradea. — Cadut in Matič iz Srbije. — Elberfeld, Beinsl, Schwegel, Nikolij in Mautner z Dunaja. — G. Jangrota, s soprogo, iz Zagreba. — Nagy pl. Klasenthal, stotnik, z Dunaja. — Liebold, Böhm, iz Budimpešte.

Pri **Južnem kololetu**: Schwarz, potovalec, z Dunaja. — Marija in Jožefa Jeran iz Kranja. — Janez Lichtwagen, uradnik, iz Linca.

Odlikovan v Trstu 1882

s srebrno svetinjo.

AVGUST DRELSE,

tovarnar peči iz prsternih izdelkov, v Ljubljani.

Izdelovanje in zaloga najraznovrstnejših peči najnovejše sestave

belih in barvenih iz ognjesigurnega gradiva, elegantno in cenó.

Zaloga kemijskih aparatov z najšrim osteklenjem, kojega se ne primejo kisline.

Izvršuje naročila na cevi, nadstavce za dimnike z vetrnjakom, na stavbene okraske, rebra za cerkvene oboke, ognjesigurne opeke in vse v stroko prsternega blaga spadajoče predmete.

(13)

Odgovorni vrednik: Ignacij Žitnik.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.

Ustanovljena leta 1847.

Tovarna za pohištvo

J. J. NAGLAS-A

Ljubljana,

Turjaški trg št. 7,

priporoča se za napravo vseh v to stroko spadajočih predmetov, posebno pa

cerkvene, hišne in gostilničarske oprave

po najnižjih cenah. (78)

Cenilniki gratis in franko.

OTOMANE,

!!gld. 38 a.v.!!

(glej podobo), naj bolj praktično, elegantno, moderno in prijubljeno tapcirano pohištveno orodje, preoblečene z modernim in močnim blagom in popol-

no pozamenterijo, to je s čopi in dolgimi franžami iz blaga, izdeluje po — 38 gold. a. v. — zajamčeno dobro in solidno narejene

Anton Obreza,

tapcirar in dekoratér

v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 4,

Uzorec blaga resnim kupeem franko na razpolago. Vsa v mojo stroko spadajoča dela v mestu in na deželi izvršujem najceneje. — Modroce na peresih (Federmadratzen) 10 gl. in višje. — Preč. duhovščini priporočam kot špeciialiteto: altarne preproge.

Ceniki s podobami zastoj in franko na zahtevanje.

Dovoljujem si, slavnemu občinstvu prijazno naznaniti, da je vsled smrti mojega soproga gospoda **Rajmunda Andretta** trgovinska zveza **Ločnikar & Andretto** razdružena in da bom z današnjim dnem počenši nadaljevala sama znana trgovino pod tvrdko

Rajmund Andretto.

Svojo hvalo za zaupanje, katero ste ranjemu v tako obilni meri izkazali, izrekam in prosim, da bi isto zaupanje ohranili izvolili v prihodnjic tudi meni. Zagotovim, da bo moja prva skrb slavnemu občinstvu vedno najbolje ustreci. Z odličnim spoštovanjem

(3)

Jozefa Andretto,

tovarna za salame.

V Ljubljani, dné 22. septembra 1888.